

Utrecht en de Eerste Wereldoorlog

Op 11 november 1918 zwegen de kanonnen aan het westelijk front van de Eerste Wereldoorlog. Wat gebeurde er in de provincie Utrecht tijdens de "Grooten Oorlog"? Waarom was de stad Utrecht in de maanden die op de Wapenstilstand volgde een middelpunt van activiteit? Wat heeft het ontstaan van de Jaarbeurs te maken met de oorlog? Waarom staat er in Amersfoort een Belgenmonument? Waarom was Amerongen wereldnieuws in de maanden na de oorlog?

Op deze en meer vragen geeft historicus Jos van Raan antwoord tijdens de lezing van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn op 23 januari in De Schakel in Vleuten.

Alhoewel Nederland in de Eerste Wereldoorlog neutraal was, was het Nederlandse leger was wel vier jaar lang op volle oorlogsterkte paraat geweest om die neutraliteit te verdedigen. Duizenden Nederlanders werden gemobiliseerd in de forten van de Hollandse Waterlinie rondom Utrecht. De soldaten hadden geen vijand, dus ze verveelden zich stierlijk en zochten vertier in Utrecht. Ook vluchtten veel van onze Zuiderburen naar Nederland. België, ook neutraal in die tijd werd door het zogeheten "Von Schlieffenplan" volledig overlopen en bezet door de Duitsers. De verwoesting van vele dorpen en steden als Ieper en Leuven, veroorzaakte een vluchtelingenstroom van zo'n miljoen Belgen. Veel van hen zochten hun heil in de regio Utrecht en een aantal mocht, na nogal wat discussie, colleges volgen aan de Utrechtse Universiteit. Op diezelfde universiteit waren er een hoogleraren van Duitse afkomst, die het Duitse leger in moesten. In de eerste maanden na de oorlog reisden duizenden Nederlanders die gemobiliseerd waren geweest, terug naar huis via Utrecht. Belgische vluchtelingen moesten gerepatriëerd worden. De Duitse ex-keizer en zijn gevolg reisde naar Amerongen, wat met gemengde gevoelens in binnen- en buitenland gepaard ging. Er was een enorme voedselschaarste, internationale handel was jarenlang niet meer mogelijk geweest. Daarom moest veel in Nederland zelf geproduceerd worden. Er was een centrale plek in Nederland nodig voor die handelscontacten en daar is de Utrechtse Jaarbeurs uit voortgekomen.

J.M. (Jos) van Raan is bestuurslid van de Stichting Studiecentrum Eerste Wereldoorlog (SSEW) en lid van de Western Front Association (WFA).

Voor de gemeente Ede schreef hij *Het Oude stort ineen, de tijden kenteren, Ede in de jaren van de Grote Oorlog* (Historische Cahiers, 2014). Hij recenseert boeken over geschiedenis en is bestuurslid van museum De Casteelse Poort in Wageningen, waar hij in 2014 de tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog en Wageningen heeft opgezet. Zijn studie had betrekking op de Nederlandse taal- en letterkunde. Jos is tevens medesamensteller en redactielid van de boeken *Gelderland / Utrecht en de Eerste Wereldoorlog*.(uitgaven Aspekt)

Locatie: **de Schakel, Schoolstraat 11, 3451 AA Vleuten**

Datum: **woensdag 13 december 2019**

Aanvang: **20.00 uur , zaal open vanaf 19.00 uur**

Kosten: **€ 5-- pp, leden van de Historische Vereniging ontvangen € 2,50- korting**

Opgeven via: **activiteiten@histvervdmh.nl** (niet noodzakelijk, maar ivm catering wel gewenst)

Informatie: **Wim de Vrankrijker** (activiteiten Historische Vereniging) **06-54242160**